

КУЗНЕЦОВ Іван Сергійович (Кузнецов Иван Сергеевич; 27. 05. 1867, с. Порецьке, нині Владимир. обл., РФ — 03. 07. 1942, Москва) — російський архітектор, художник. Закін. Моск. училище живопису, архітектури та скульптури (1889), С.-Петербур. АМ (1900). Осн. архіт. діяльність була пов'язана з Москвою. 1885–86 працював у арх. К. Терського, 1887–95 — помічник арх. Ф. Шехтеля, водночас від 1889 — на службі у Благодій. відомстві закладів імператриці Марії. У 1890-х рр. став одним із підрядників Вічуз. фабрикантів, проектував ф-ки та цивіл. будівлі на тер. сучас. Іванов. обл. (РФ). Від 1894 — архітектор Моск. ради дит. притулків, від 1900 — Покров. общини. Від 1902 — чл. Комітету з будівництва храму св. Олександра Невського на Міус. площі у Москві. Під час 1-ї світової війни будував військ. заводи. На поч. 1920-х рр. діяльність К. була настільки масштабною, що дозволяє ставити його поруч з [І. Жолтовським](#) та [О. Шусевим](#). К. пропрацював у рад. буд. галузі майже до смерті, його остання посада (від 1937) — гол. архітектор Сочі-Мацестин. курортів (Краснодар. край, РФ). Використовував форми неокласицизму, модерну та рос. стильового напряму.

Фотоілюстрації

Серед найвідоміших реаліз. проектів — Медведников. гімназія у Староконюшин. провулку, № 18 (1904), Саввин. двір на вул. Тверська, № 6 (1905–07), «Діловий двір» на Слов'ян. площі, № 1 (1911–13) у Москві, храм Воскресіння Христа у м. Вічуга (1908–10), реставрація живопису Успен. собору Йосипо-Волоколам. монастиря у с. Теряєво (нині Моск. обл.) та моск. Богоявлен. собору в Єлохові (1900-і рр.). 1902 відтворив у камені в с. Плішивець (нині Гадяц. р-ну Полтав. обл.) заг. силует знаменитого дерев'яного Новомоск. Троїц. собору (нині Дніпроп. обл.) до його перебудови. Плішивец. церкву (висвячена як Покровська, збереглася донині) К. спочатку запроектував у класич. архіт. формах, але потім її докорінно переробив під впливом ідей, висловлених [Д. Яворницьким](#). Архітектор водночас пропорційно зменшив розміри: вис. Новомоск. собору майже 65 м, Плішивец. церкви — 35 м. Осн. реаліз. проекти рад. періоду: житл. будинки для службовців Моск. товар. біржі (1925) та кооп. товариства «Нафтопрацівник» на вул. Велика Бронна, № 17/19 (1927), надбудова 3-го поверху Моск. товар. біржі на вул. Ільїнка, № 6/1 (1925), перебудова існуючих і спорудження нових будівель на олівц. ф-ці Хаммера (1927) у Москві, деревооброб. і збирал. завод для трієрів та ін. с.-г. машин у м. Нижній Новгород (РФ, 1924), хлібозавод на вул. Велика Углицька, № 7 у м. Ярославль (1925), поліклініка у м. Лікіно-Дульово Моск. обл. (1927–29), Кашинцев. біофабрика у м. Щолково Моск. обл. (1931), санаторій ім. С. Орджонікідзе у провулку Курортний, № 96/5 у Сочі (1935–37).

Рекомендована література

1. Божутіна Т. Д. О творческом архиве архитектора И. С. Кузнецова // Ф. О. Шехтель и проблемы истории русской архитектуры кон. 19 – нач. 20 вв. 1988;
2. Нащокина М. В. Архитекторы московского модерна. Творческие портреты. 3-е изд. 2005 (обидві – Москва).

[Д. О. Мироненко](#)

Бібліографічний опис:

Кузнецов Іван Сергійович / Д. О. Мироненко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-1376>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).